

ANKARA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ
DERS NOTU FORMU

DERSİN ADI: Enterik ateş -Tifo
DERSİ VEREN ÖĞRETİM ÜYESİ: Doç. Dr. Serhat BİRENGEL
DÖNEM: 4
DERSİN VERİLDİĞİ KLİNİK STAJ: Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji

DERSİN AÜTF ÇEKİRDEK EĞİTİM PROGRAMINDAKİ KARŞILIĞI

T TT ✓ Ön tanı A i K ✓

DERS İÇİN BİLİNMESİ GEREKEN ÖN BİLGİLER

- **Dönem 1, 2 ve 3'te edinilen "Yapı ve işlev bilgisi" ile "Yapı ve işlev bozuklukları bilgisi" kapsamındaki Temel ve genel mikrobiyoloji, fizyopatoloji, farmakoloji, patoloji, semptomdan tanıya yaklaşım ilkeleri'nden:**
 1. **Konak-parazit ilişkileri**
 2. **Virülans ve patojenite (bakteriyel)**
 3. **Akut inflamasyon bilgisi**
 - Lökositoz, lökopeni fizyopatolojisi
 - Septik şok fizyopatolojisi
 4. Lenf düğümlerinin yapısı, işlevi, gelişmesi, lenfatik sistem anatomisi, organlar (dalak, timus, lenf bezleri, kemik iliği, ...)
 5. Sindirim sistemi bezleri (karaciğer, safra kesesi)
 6. Mikrobiyolojik inceleme için örnek alınması, saklanması ve taşınması
 - a. Gram negatif bakterilerin izolasyonu, tanı ve identifikasyon yöntemleri
 - b. Salmonella'ların genel özellikleri
 7. **Hastaya klinik yaklaşım prensipleri**
 - a. Ateş nedenleri, tipleri, ateşi olan hastaya yaklaşım ve ayırıcı tanı
 - b. Karaciğer, dalak ve lenf bezlerini tutan enfeksiyonlara yaklaşım
 - c. Döküntüsü olan hastaya yaklaşım
 8. Gram negatif bakterilere etki eden antibiyotikler, etki mekanizmaları, grupları, direnç mekanizmaları, uygulama şekilleri, antimikrobiyal duyarlılık testleri

ÖĞRENME KAZANIMLARI

Bu dersin sonunda öğrenciler;

1. Enterik ateş-Tifonun, epidemiyolojisini, bulaş yollarını, toplum sağlığı bakımından önemini ve sürveyans gerekçesini açıklar.
2. Birey ve toplumun Enterik ateş-Tifo bakımından risk faktörlerini sıralar.
3. Enterik ateş-Tifo patogenezi neden-sonuç ilişkisi ile açıklar.
4. Enterik ateş-Tifonun, klinik ve laboratuvar tanısı, tedavisi, sevk kriterleri, korunma ilkeleri ve bildirimini/ihbarını açıklar:
 - 4.1. Enterik ateş-Tifonun anamnez verilerini değerlendirir.
 - 4.2. Enterik ateş-Tifonun semptom ve fizik muayene bulgularını açıklar.
 - 4.3. Enterik ateş-Tifo tanısında kullanılan tanısal testleri seçer ve sonuçlarını değerlendirir.

- 4.4. Anamnez ve fizik muayene verileriyle birlikte klinik akıl yürütme becerilerini kullanarak Enterik ateş-Tifo ön tanısı koyar; ayırıcı tanı yapar.
- 4.5. Enterik ateş-Tifo komplikasyonlarını, mekanizmalarıyla açıklar.
- 4.6. Enterik ateş-Tifonun tedavisini akılcı antibiyotik kullanım ilkelerine göre planlar, gereğinde bir üst basamak sağlık kuruluşuna sevk eder.
- 4.7. Enterik ateş-Tifonun birey ve toplum bazında korunma ve azaltılmasına yönelik uygulamaları (bildirim, hijyen, sanitasyon, bağışıklama, vb) açıklar.
- 4.8. Enterik ateş-Tifo bildirimini/ihbarını yapar.

DERSİN İÇERİĞİ:

1. Tanım
2. Etiyoloji
3. Epidemiyoloji
4. Patogenez
5. Klinik
6. Komplikasyonlar
7. Laboratuvar tanı
8. Tedavi
9. Korunma
10. Portörlük

TANIM

Enterik ateş-Tifo,

Salmonella enterica serovar Typhi'nin neden olduğu;

- mental konfüzyon, düşmeyen-kontinü ateş, baş ağrısı,
- relatif bradikardi, splenomegali, rozeol-deri döküntüleri
- lökopeni, rölatif lenfomonosit artışı ile karakterize
- insanlara özgü,
- komplikasyonlarla uzun süre (tedavisiz 4 hafta) seyreden,
- relaps görülebilen,
- ağır, septik seyirle ve komplikasyonlarıyla ölümcül olabilen sistemik bir infeksiyon hastalığıdır.

Tedavisiz bırakılırsa vaka ölüm oranı %10-30dur, bu oran tedaviyle %1'in altındadır.

EPİDEMİYOLOJİ

- Dünyada yılda 17 milyon vaka → 600.000 olguda ölüm görüldüğü bildirilmektedir.
- Türkiye'de düşük düzeyli bir epidemiyolojisi söz konusudur.

RİSK FAKTÖRLERİ

- Esas bulaştırıcılar portörlerdir; kendilerinde hastalık olmadığı halde taşıdıkları *S.e.s.Typhi*'yi dışkıları ile çevreye bulaştıranlardır.
- Gelişmiş ülkelerde gıda elleyicileri !
- Doğrudan insandan insana bulaşma sık görülmez.

SÜRVEYANS GEREKÇESİ

- Enterik ateş-Tifo, özellikle gelişmekte olan ülkelerde halen önemli bir halk sağlığı problemidir. Dünyada yılda 17 milyon vakanın görüldüğü ve 600.000 olguda ölüme neden olduğu bilinmektedir.
- Hastalığın etkeni olan Salmonella enterica serovar Typhi'nin doğadaki yegane taşıyıcısı "insan" olup endemik bölgelerde hastalık başlıca fekal olarak kirlenmiş su ve gıdalar aracılığı ile yayılır.
- Gelişmiş bir kanalizasyon sisteminin bulunmadığı ve güvenli içme suyunun sağlanamadığı koşullarda, hastalığın toplumda yayılımının önlenmesi pratik olarak mümkün değildir.
- Bu nedenle halk sağlığı stratejileri;
 - kanalizasyon sistemlerinin iyileştirilmesi,
 - su ve gıda hijyeninin sağlanmasının yanısıra,
 - halkın eğitimi ile
 - antibiyotik kullanımı konularının işlenmesine de önemli yer verir.
- Sürveyans, hastalığın toplumdaki yaygınlığının gösterilmesi, endemik bölgelerin saptanması ve salgınlara zamanında müdahale edilmesi açısından önemli ve gereklidir.